

## **РОЗВИТОК ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ІННОВАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА — ДЖЕРЕЛО ПРОРИВУ ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ**

*(Бутнік-Сіверський О.Б. Розвиток інтелектуально-інноваційного середовища — джерело прориву трансферу технологій у сфері інтелектуальної власності Секція 2: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Охорона та захист інтелектуальної власності в інноваційній діяльності в умовах євроінтеграційних процесів». Управління проектами. Ефективне використання результатів наукових досліджень та об'єктів інтелектуальної власності. (21.03.2019, м. Київ) : ел. збірник / НДІ інтелектуальної власності НАПрН України. К. 2019. 167 с. (автор Бутнік-Сіверський О.Б. , с.32– 36))*

**БУТНІК-СІВЕРСЬКИЙ О. Б.,**  
д.е.н., професор, академік АТН, академік УАН,  
головний науковий співробітник НДІ ІВ НАПрН України

Сьогодні слід враховувати, що провідні країни розлучаються з індустріальною економікою і економікою, заснованою на експлуатації своїх природних ресурсів, та переходять на технології 5–6-го технологічних укладів, а Україна ще намагається будувати своє благополуччя на металургії і хімії — технологіях 2–3-го технологічних укладів, які були властиві передовим країнам у середині 20-го століття [1].

Світовий ринок наукоємної продукції росте в 2–2,5 рази швидше в порівнянні зі світовою економікою і торгівлею. Світовий експорт інформаційно-комунікаційного та офісного обладнання складає більше 750 млрд дол. США на рік, що перевищує сумарні обсяги експорту нафти всіх нафтовидобувних країн [2].

Виходячи з зазначеного стану, розвиток інноваційних компонентів можливий лише за стратегією «виживання науки», її відродження за пріоритетним вектором дії з максимальним впровадження інноваційної інфраструктури (технопарки, бізнес інкубатори, сучасні науково-технічні формування тощо) на скороченому в часі ланцюгу, а саме за спрямуванням «< фундаментальна наука — прикладна (галузева) та вузівська інноваційна наука з дослідно-експериментальним виробництвом — комерціалізація інтелектуальної власності — виробництво нового покоління на передових технологіях — споживання інноваційної продукції >> на умовах залучення приватних та бюджетних коштів у відповідних співвідношеннях (активна політика державно-приватного партнерства).

Розвиваючи наукову думку, доцільно було би більш предметно, не розмиваючи цільову спрямованість призначення, розглядати формування інтелектуальне середовище як первісне по відношенню до інноваційного

середовища і, одночасно разом, як інтелектуально-інноваційне середовище, де досягаються умови отримання комплексних результатів науково-технічної, інноваційної та винахідницької творчості відповідного спрямування в різних сферах інтелектуальної діяльності. Цьому передують створення та розвиток інтелектуально-інноваційного середовища на відповідному рівні, де вирішуються конкретні інтелектуально-інноваційні стратегічні та тактичні бізнес-завдання та формуються відповідні організаційно-функціональні та техніко-технологічні структури в залежності від складності отриманого кінцевого результату. Це також відповідає вимогам ринкової самоорганізації, спрямованої на побудову такої інтелектуально-інноваційної інфраструктури, економічна бізнес-діяльність якої спрямована на мінімізацію витрат, високу віддачу матеріальних ресурсів та результативність у вигляді конкурентного інноваційного продукту в науковій сфері та інноваційної продукції в виробничо-технологічній сфері діяльності.

Інтелектуально-інноваційне середовище — це цільове поєднання висококваліфікованих провідних спеціалістів та науковців в відповідній організаційно-функціональній та техніко-технологічній структурі, яке націлено на інноваційне та техніко-технологічне підприємництво. Тут поглиблена інтелектуально-інноваційна діяльність, яка спрямована на накопичення інтелектуального потенціалу у вигляді здатного кадрового інтелектуального потенціалу та його прогресивного техніко-технологічного забезпечення, який знаходиться під впливом інноваційного менеджменту спрямованого на виробничо-господарську діяльність за вектором обраної провідної інноваційної стратегії розвитку підприємств, компаній, фірм, асоціацій, корпорацій.

Результатом діяльності такого інтелектуально-інноваційного середовища є перехід до режиму інтелектуально-інноваційного конвеєра, на основі якого поетапно впроваджується в виробничо-господарській оборот нові або конкурентно здатні об'єкти інтелектуальної власності, які мають системний характер до змін та цільову спрямованість істотно підвищувати ефективність функціонування економічної системи у цілому та мають відповідне патентно-ліцензійне забезпечення. Таке середовище сприяє суттєвому прориву в напряму трансферу технологій, а саме динамічного розповсюдження науково-технічних та технологічних знань цільового спрямування, які мають на меті просування в виробничо-господарський процес піонерських та передових технологій, методів виробництва та інноваційних продуктів/продукції всередині галузі, між галузями та між

країнами, яке включає в себе комерціалізацію наукових та технологічних розробок на умовах трансферу, тобто передачі нових технологій (інновацій) в комерційне використання, а також розповсюдження вже існуючих технологій.

В напрямку формування інтелектуально-інноваційного середовища спрямовані відповідні статті законів України: «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій», «Про наукову та науково-технічну діяльність», «Про вищу освіту», які сприяють діяльності в сфері інтелектуальної власності, зокрема в бюджетній науковій та освітній сфері діяльності. До цього напрямку спрямовано також Закон України «Про наукові парки» (Закон 1563) [5], який регулює правові, економічні, організаційні відносини, пов'язані із створенням та функціонуванням наукових парків, і спрямований на інтенсифікацію процесів розроблення, впровадження, виробництва інноваційних продуктів (в науковій сфері) та інноваційної продукції (у виробничій сфері) на внутрішньому та зовнішньому ринках. Як складова інтелектуально-інноваційного середовища, наприклад, створення наукового парку є «розвиток науково-технічної та інноваційної діяльності у вищому навчальному закладі та/або науковій установі, ефективного та раціонального використання наявного наукового потенціалу, матеріально-технічної бази для комерціалізації результатів наукових досліджень і їх впровадження на вітчизняному та закордонному ринках (ст. 3 Закон 1563). З огляду мети та завдань щодо науково-технічної та інноваційної діяльності, раціонального використання наявного наукового потенціалу, матеріально-технічної бази вищих навчальних закладів та/або наукових установ, то Закон 1563 явно не враховує можливості сучасного стану розвитку або наявний потенціал в реальній економіці країни для входження в динамічне інтелектуально-інноваційного середовища, яке знаходиться під впливом фінансово-економічної кризи в країні, а також присутність бюджетного фінансування освітньої та наукової сфери за залишковим принципом.

#### Список використаних джерел:

1. Інформаційні матеріали до слухань в Комітеті Верховної Ради України з питань науки і освіти «Про стан та законодавче забезпечення фінансування наукової і науково-технічної діяльності» Додаток 1 до листа МОН молоді спорту від 14.02.2013 року № 1/10.

2. Наука Украины. Цифры, факты, проблемы / Авторский коллектив А. А. Мазур, Л. Б. Любовная, Н. С. Бровченко, В. В. Тольба. К. Институт электросварки им. Е. О. Патона НАН Украины, 2012. 47 с.

3. Посохов І. М., Кабиш Г. Ю., Ходирєва О. О. Проблеми розвитку інноваційного середовища. UNR: repository.kpi.kharkov. ua/.../Posokhov\_Problemy\_rozvytku...

4. Кармышев Ю.А. Инновационный тип развития как фактор динамики социально-экономических процессов. Сб. науч. трудов ТГУ им. Р. Державина / Гл. ред. В.М. Юрьев. Тамбов. Изд-во ТГУ, 2012. Вып. 1. 68с.

5. Про наукові парки. Закон України 1563-VI від 25.06.2009. Редакція від 05.12.2012. – UNR: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1563-17>.